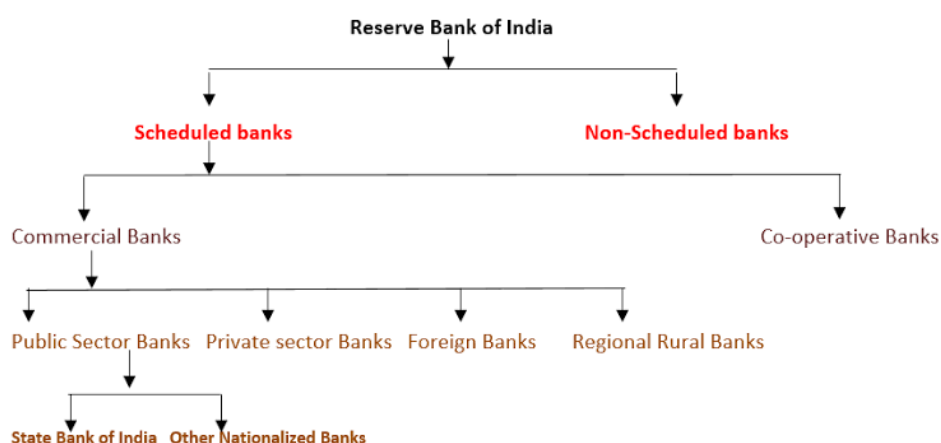

بخش مالی:

توسعه اقتصادی تا حد زیادی به یک سیستم مالی خوب شامل مؤسسات مالی، بازارهای مالی و خدمات مالی، وابسته است. سیستم مالی با تجهیز وجوه و استفاده مؤثر از آنها برای اهداف مولد به نمودار گیری سرمایه کمک کرده و نرخ بازدهی بهتری را ممکن می سازد. مؤسسات مالی یعنی بانکها، شرکت های مالی غیربانکی، صندوق های سرمایه گذاری مشترک، شرکت های بیمه و غیره منابع اصلی تجهیز منابع مالی و ارائه خدمات مالی در سرمایه گذاری میان مدت و بلندمدت هستند.

بانک های موجود در سیستم بانکی هند به بانک های درج شده در فهرست دوم مصوبه 1934 بانک مرکزی¹ و بانک های درج نشده در این فهرست تقسیم می شوند.

بانک های تجاری درج شده در این فهرست (SCB) که سهم اصلی را در میان مؤسسات بانکی دارند، بر اساس ماهیت عملیات خود به بانک های تجاری و بانک های تعاونی تقسیم بندی می شوند. بانک های تجاری خود به بانک های بخش دولتی (بانک دولتی هند و سایر بانک های ملی شده)، بانک های خصوصی، بانک های روستایی منطقه ای (RRB)، بانک های خارجی دسته بندی می شوند. تا 31 مارس 2022 از میان 13220 شعبه بانکی SCBS که در این ایالت کار می کردند، 24 درصد در مناطق روستایی و 24 درصد در مناطق نیمه شهری واقع شده بودند و تعداد دفاتر شعب بانکی در ایالت مهاراشترا به ازای هر ده هزار نفر جمعیت 10.66 شعبه بوده که این رقم در سطح سراسر هند 11.08 شعبه بوده است.

¹ . scheduled commercial banks

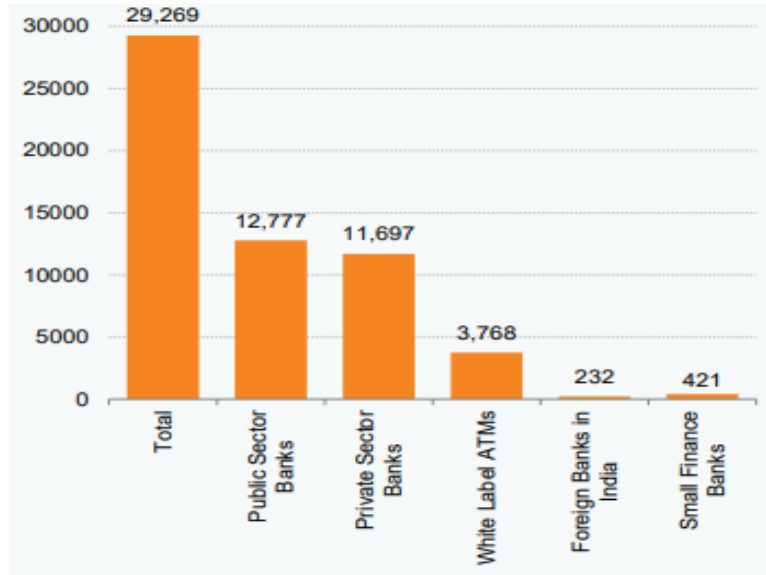
تا 31 مارس 2022، این ایالت بالاترین سهم مجموع سپرده‌ها (21.0 درصد) و اعتبار ناخالص (26.0 درصد) در سراسر هند را داشته که تا این زمان کل سپرده‌ها نسبت به سال قبل از آن 14.6 درصد افزایش داشته است. سرانه کل سپرده‌ها و سرانه اعتبار ناخالص SCBS در این ایالت در 30 سپتامبر 2022 به ترتیب 283,313 روپیه و 280,979 روپیه بوده است، در حالی که ارقام مربوطه در سطح هند به ترتیب 126,712 و 94,747 روپیه بوده است.

تا سپتامبر 2022، از 254,718 دستگاه خودپرداز موجود در کشور هند، 29,269 دستگاه در این ایالت بوده است که بیشترین تعداد دستگاه خودپرداز را در میان ایالات شامل می‌شود. نسبت تعداد دستگاههای خودپرداز به ازای هر صدهزار نفر 23.23 عدد بوده است که این تعداد برای کل هند 18.44 دستگاه به ازای همین میزان جمعیت بوده است.

جدول 5: سپرده‌ها و اعتبارات بانک‌های تجاری درج شده در این ایالت (2020-21)

Bank group	No. of banking offices	Deposits (US\$ billion)	Credit (US\$ billion)
Public sector banks	7760	213.0	189.0
Foreign banks	117	46.1	24.9
RRBs	739	2.5	1.4
Private banks	3926	157.1	181.9
Small finance banks	618	1.9	1.7
Total	13,160	420.6	398.9

نمودار 9: تعداد دستگاه های ATM نصب شده در این ایالت به تفکیک نوع بانک (2022)

برخی از بانک های تجاری درج شده در ایالت مازاراشترا

این بانک در سال 1956 تاسیس شده و متعلق به دولت هند است. دفتر مرکزی این بانک در مومبای واقع است و بیش از 300000 کارمند دارد.

وب سایت این بانک عبارت است : www.sbi.co.in

سال تاسیس این بانک 1935 بوده و دارای بزرگترین شبکه شعب در مازاراشترا است و بانکی دولتی است دفتر مرکزی آن مستقر در پوناست و 15 میلیون مشتری با 2000 شعبه در 29 ایالت به خدمات آن دسترسی دارند.

وب سایت: www.bankofmaharashtra.in

این بانک در سال 1994 تاسیس شده و دفتر مرکزی آن در مومبای است و بیش از

69065 کارمند دارد.

وب سایت: www.hdfcbank.com

این بانک نیز در سال 1994 تاسیس شده و در مومبای مستقر است و بیش از 67857

کارمند دارد.

وب سایت آن عبارت است از: www.icicibank.com

فناوری اطلاعات

فناوری اطلاعات یکی از بخش‌های سرآمد در این ایالت است که قوی ترین نیروی پیشران اقتصادی، ظرفیت توسعه و سرمایه گذاری را دارد. دولت ماهاراشترا بر ارائه زیرساخت های مرتبط با فناوری اطلاعات، مشوق های مالی برای واحدهای فناوری اطلاعات و یک چارچوب نهادی برای این بخش تمرکز زیادی نموده است. خوشه های اصلی IT/ITeS در مومبای، پونا، تان و ناسیک هستند. در این راستا دولت ذیل پروژه شهر هوشمند، خدمات WiFi راه اندازی کرده است که 500 نقطه اتصال را در سراسر مومبای به هم متصل می کند.

شرکت توسعه صنعتی ماهاراشترا (MIDC)، 37 پارک عمومی فناوری اطلاعات را که با سرمایه گذاری 18000 کرور² روپیه ای (2.5 میلیارد دلار) در ایالت در حال فعالیت هستند، توسعه داده است. این شرکت همچنین 546 پارک خصوصی فناوری اطلاعات را با سرمایه گذاری پیشنهادی 92484 کرور روپیه ای را تصویب نموده است که از این تعداد، 193 پارک با سرمایه گذاری کل 29729 کرور روپیه (4.1 میلیارد دلار آمریکا) در حال حاضر عملیاتی شده است و حدود 7.75 هزار نفر (تا نوامبر 2020) در آنها مشغول به کار هستند.

جدول 6: پارکهای فناوری اطلاعات در ایالت ماهاراشترا

District	Number of IT parks
Pune	193
Greater Mumbai	175
Thane	167
Nagpur	5
Nashik	5
Aurangabad	3
Wardha	1
Total	549

². هر کرور معادل ده میلیون است.

صنعت نساجی:

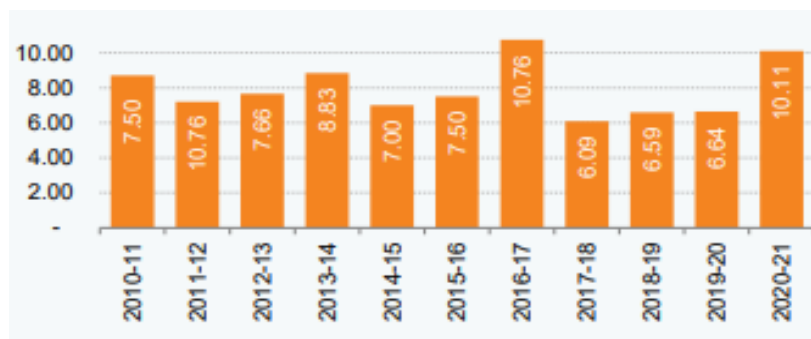
ماهاراشترا حدود 10.4 درصد از تولید منسوجات و پوشاک هند و حدود 25 درصد از تولید پنبه هند را تامین می‌کند. صنعت نساجی بزرگترین صنعت در مهاراشترا است و سهم حدود 28 درصدی از کل صادرات هند را در اختیار دارد.

پارک‌های نساجی در این ایالت، با هدف ارائه اجزای زیرساختی در سطح جهانی برای بخش نساجی و افزایش ظرفیت تولید، در مهاراشترا راه‌اندازی شده‌اند تا جایگاه پیشرو خود را در صادرات و تولید نساجی حفظ کنند. این پارک‌های نساجی بستری را برای بسیاری از صنایع نساجی کوچک و متوسط فراهم می‌کند تا کسب و کار خود را شکوفا کنند. 12 پارک نساجی در این ایالت در هینگانگهات (واردا)، باسمات (هینگولی)، لاتور (لاتور)، شیرپور، دوله دگان (دوله)، بهیوندی (تانه)، براماتی (پونه)، اسلامپور (سانگلی) و ایچالکرانجی (ایچالکرانجی) فعال هستند. در مجموع 928 واحد در این پارک‌های نساجی با اشتغال 40171 نفر مشغول فعالیت هستند.

دولت ایالتی یک سیاست جدید نساجی را برای دوره 2018-2023 با هدف جذب سرمایه گذاری 360 میلیارد روبیه ای (5.6 میلیارد دلار آمریکا) و 100000 اشتغال افزایش اشتغال تصویب کرد.

در سال 2020-2021، در این ایالت 10.11 میلیون عدل پنبه تولید شده است همچنین در این سال تولید ابریشم خام در این ایالت از 428 تن بوده است که به 523 تن در سال 2021-2022 افزایش یافته است.

نمودار 10: تولید پنبه در ایالت ماهاراشترا (میلیون عدل)

منبع: پیمایش اقتصادی، 2020-21

جدول 7: تولید ابریشم خام (میلیون تن)

Year	Volume
2014-15	221
2015-16	274
2016-17	259
2017-18	373
2018-19	496
2019-20	409
2020-21	428
2021-22	523

منبع: انجمن ابریشم

صنعت خودرو

تولید خودرو در ماهاراشترا حدود 35.1 درصد از تولید خودرو هند را از نظر ارزش تشکیل می دهد، همچنین در سال مالی 2021، صادرات وسایل نقلیه موتوری و اتومبیل این ایالت به 1.04 میلیارد دلار آمریکا رسید.

پونا بزرگترین مرکز خودرو در هند با بیش از 4000 واحد تولیدی تنها در منطقه Pimpri-Chinchwad است. در این شهر شرکت های بزرگی مانند Bajaj Auto Limited، Daimler Chrysler Limited، Tata Motors واقع شده اند، همچنین یکی از بزرگترین تولیدکنندگان خودروهای هند-یعنی شرکت Mahindra & Mahindra در این شهر قرار دارد.

دولت ماهاراشترا در حال نهایی کردن سیاستی برای تشویق تولید خودروهای الکتریکی است. تولید صد هزار خودروی برقی در سال در 3 تا 5 سال آینده در این سیاست پیش بینی شده است. مشوق های ارائه شده ممکن است شامل یارانه 15 درصدی به خریداران باشد که انتظار می رود تقاضا را افزایش دهد و بازپرداخت SGST به تولیدکنندگان را شامل شود. سیاست اسقاط خودرو، برنامه ای با بودجه دولتی، در آگوست 2021 برای جایگزینی وسایل نقلیه قدیمی با وسایل نقلیه مدرن و جدید در جاده های هند راه اندازی شد.

جدول 8: انواع وسایل نقلیه در تردد در ایالت ماهاراشترا

Vehicle Type	2021*	2020
Motor-cycles, scooters & mopeds	2,83,40,408	27,711,430
LMV (cars, jeeps, station wagons & taxis)	53,88,475	52,36,377
Auto rickshaws	10,60,616	10,52,228
Buses (stage carriages, contract carriages, school buses & PSV)	158,420	157,418
Tractors	8,68,750	8,27,581
Motor vehicles per lakh of population	31,168	30,746

منبع: پیمایش اقتصادی، 2020-21

باجاج اتو یک تولید کننده بزرگ خودرو در هند است. این شرکت چهارمین تولیدکننده بزرگ خودروهای دو و سه چرخ در جهان است و اسکوتر، موتور سیکلت و ریکشا خودرو تولید و صادر می کند. این شرکت در پونا با یک دفتر منطقه ای در آکوردی و کارخانه های تولیدی در چاکان (پونا، موتور سیکلت تولید می کند) و والوج (نزدیک اونگ آباد، موتور سیکلت و سه چرخ تولید می کند) مستقر است.

تاتا موتورز یک شرکت چند ملیتی است که دفتر مرکزی آن در مومبای هند واقع است. این شرکت برندهای خودرو سازی بریتانیایی جگوار و لندروور را در سال 2008 خریداری کرد و چهارمین تولید کننده کامیون و اتوبوس در جهان است. این شرکت یک واحد تولید و مونتاژ خودرو در پونا دارد. واحد پونا در دو منطقه جغرافیایی - پیمپری (800 هکتار) و چینچواد (130 هکتار) واقع شده است.

آشوک لیلاند یک شرکت خودروسازی هندی متعلق به گروه هندوجا است. این شرکت که در سال 1948 تأسیس شد، دومین تولیدکننده بزرگ خودروهای تجاری در هند، چهارمین تولیدکننده بزرگ اتوبوس در جهان و دهمین تولیدکننده بزرگ کامیون در جهان است. این شرکت از سال 1982 یک کارخانه تولید گیربکس یکپارچه در کارخانه باندارا، ماهاراشترا دارد.

ماهیندرا و ماهیندرا یکی از تولیدکنندگان بزرگ خودرو در هند است. این شرکت از زمان تأسیس در سال 1945 به 22 صنعت کلیدی گسترش یافته است. محصولات خودروسازی این شرکت شامل خودروهای تجاری سبک، متوسط و سنگین، خودروهای نوع جیب و خودروهای سواری است. این شرکت همچنین تراکتورهای کشاورزی، ادوات کشاورزی، موتورهای احتراق داخلی، موتورهای بنزینی صنعتی، قطعات یدکی و ماشین ابزار تولید می کند. این شرکت دارای امکانات تولیدی در مومبای، پونا، ناگپور و ناسیک است.

صنعت جواهرات و سنگ های قیمتی

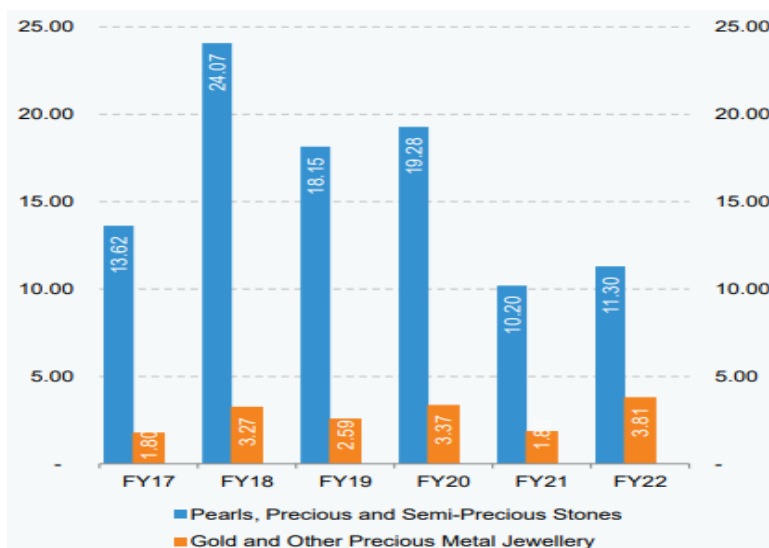
صنعت جواهرات و سنگ های قیمتی به عنوان یکی از بخش های کلیدی این ایالت در نظر گرفته می شود و ماهاراشترا یکی از صادرکنندگان کلیدی جواهرات و سنگ های قیمتی در کشور هند است. مومبای مهمترین مرکز تراش و پرداخت الماس هند است. درشکل زیر مراکز سنگ های قیمتی و جواهرات در این ایالت نمایش داده شده است.

شکل 3: مراکز سنگ های قیمتی و جواهرات در ایالت ماهاراشترا

نمودار 11: صادرات سنگ های قیمتی و جواهرات ایالت ماهاراشترا (میلیارد دلار)

گردشگری:

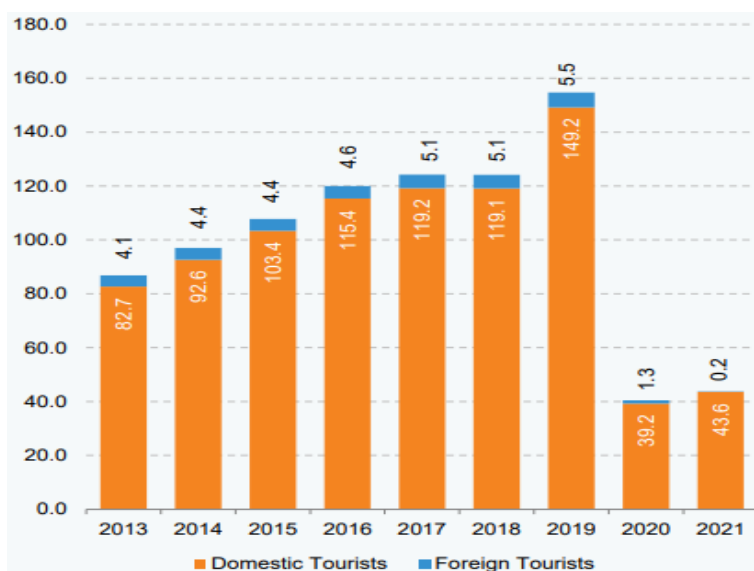
گردشگری یکی از بخش هایی است که سریع ترین رشد را در این ایالت تجربه می کند و ارزآوری قابل توجهی و چشم انداز اشتغال چشمگیری را ایجاد می کند. این ایالت یکی از محبوب ترین مقاصد گردشگری در هند است که طیف متنوعی از تجربیات را از سواحل، پناهگاه های حیات وحش، غارهای طبیعی، آبشارها، قلعه ها، جشنواره های رنگارنگ، زیارتگاه های باستانی، موزه ها و بناهای تاریخی در خود جای داده است. این ایالت همواره گردشگرانی را از سایر ایالت های هند و کشورهای مختلف به خود جذب کرده است. بر اساس گزارش «آمار گردشگری هند، 2022»، این ایالت در سال 2021 رتبه پنجم را در بازدیدهای گردشگری داخلی و رتبه دوم را در بازدید گردشگران خارجی کسب کرد.

معابد زیادی در ماهاراشترا وجود دارد که برخی از آنها صدها سال قدمت دارند و با تلفیقی از سبک های معماری وام گرفته شده از شمال و جنوب هند ساخته شده اند. ماهاراشترا موسیقی محلی خود را دارد. برنامه های موسیقی محلی، مانند گوندال، لاوانی، بهارود و پووادا، به ویژه در مناطق روستایی محبوب هستند. این ایالت خانه صنعت فیلم هندی بالیوود است که بیشترین تعداد فیلم را در سطح جهان تولید می کند.

بر اساس بودجه دولتی سال 2021-2022، دولت 1367 کرو روپیه (186.22 میلیون دلار آمریکا) برای بخش گردشگری تخصیص داده است.

در آگوست 2021، دولت ایالتی ماهاراشترا ابتکارات متعددی را برای تقویت گردشگری این ایالت راه اندازی کرد که از این جمله معرفی وب سایت جدید شرکت توسعه گردشگری ماهاراشترا (MTDC) بوده است.

نمودار 1: تعداد گردشگران وارد شده به ماهاراشترا (میلیون نفر)

برخی نهادهای اقتصادی مهم ایالت ماهاراشترا:

نام نهاد	شرح وظایف	تماس
Directorate of Industries	وظیفه اداره صنایع ایالت ماهاراشترا، عمدتاً به توسعه و پیشرفت صنایع بزرگ و کوچک مقیاس و صنایع خانگی در این ایالت محدود می شود. اداره صنایع در سال 1960 تشکیل شد. این اداره همچنین در تدوین و اجرای سیاست ها و طرح های توسعه ای مختلف کمک می کند.	Development Commissioner of Industries Government of Maharashtra Directorate of Industries New Administrative Building, 2nd Floor, Opposite Mantralaya, Mumbai Maharashtra-400 032 Phone: 91-22-22028616 didci@maharashtra.gov.in Website: http://di.maharashtra.gov.in/
Maharashtra Agro Industries Development Corporation Limited (MAIDC)	هدف این شرکت این است که کودهای با کیفیت استاندارد، آفت کش ها، ادوات مهندسی کشاورزی و خوراک دام را به میزان مورد نیاز و در زمان نیاز و با نرخ	Krushu Udyog Bhavan Dinkarrao Deasi Marg, Aarey Milk Colony Goregaon (East), Mumbai- 400065, Maharashtra, India Phone: 91-22-29272027 Email: md@maidcmumbai.com Website: www.maidcmumbai.com

	<p>رقابتي در اختيار کشاورزان ماهاراشترا قرار دهد.</p> <p>▪ اين شرکت همچنين به عنوان آژانس دولتي اصلي توسط وزارت صنايع فرآوري مواد غذايي، دولت هند تعيين شده است و در نقش خود به عنوان آژانس دولتي، پيشنهادات مختلف کارآفرينان را تحت طرح‌هاي مختلف کمک‌هاي دولت هند پيمائش و بررسي مي‌کند. همچنين در تهيه پروژه ها، انتخاب منطقه و غيره به کارآفرينان کمک مي‌کند.</p>	
<p>Maharashtra Industrial Development Corporation (MIDC)</p>	<p>اهداف اين شرکت عبارتند از : دستيابي به توسعه متوازن صنعتي ماهاراشترا با تاکيد بر بخش‌هاي در حال توسعه و بخش‌هاي توسعه نيافته ايالت. • کمک به توسعه زيرساختي هر ناحيه در ماهاراشترا. • تسهيل کارآفرينان در راه اندازي صنايع در مکان‌هاي مختلف.</p> <p>اين شرکت يک نماينده دولت ايالتي براي انجام فعاليت‌هاي تملک و واگذاري زمين، تهيه تسهيلات زيربنائي و ارائه ساير خدمات به مراکز صنعتي است.</p>	<p>Udyog Sarathi Mahakali Caves Road, Andheri (E) Mumbai-400 093 Phone: 91-22-26870052/54/73 Fax: 91-22-26871587 Email: feedback@midcindia.org Website: www.midcindia.org</p>